

Seksualitet ved fjernbetagelse er netop det, vi præsenteres for i Babe-scenen. Seksualiteten er her ikke rettet mod nogen bestemt person, men mod betragterskaren som helhed, og den er udelukkende centreret omkring de synlige attituder.

Endelig er disco-musikken med til at give kvinden en ungdommelig fremtoning i og med, at den hovedsagelig henvender sig til et ungt publikum.

På lignende måde underbygger den romantiske underholdningsmusik de følelsesmæssige scener, hvor hun er sammen med hestene og ved skovsøen. Men den giver også restaurant-køkken-scenen og bocchia-scenen, der virker umiddelbart neutrale på det bevidste plan, en romantisk stemning. At vi så netop her bliver bombarderet med en seksualitet, der bestemt ikke er romantisk, er netop pointen, idet opmærksomheden er fanget af den tilsyneladende, romantiske idyl.

Vi mener at denne del af musikken henvender sig til et lidt ældre publikum (ca. 30–45 år). Dette begrundes vi med de tydelige træk fra den amerikanske entertainerunderholdningsstil.

Reklamen henvender sig altså efter vores mening til den lidt ældre, modne kvinde med en skinbrugsværdi af ungdommelighed, selvstændighed og seksualitet.

Ungdommeligheden er dog en del af det seksuelt attraktive og som sådan en del af den seksuelle iscenesættelse.

Det selvstændige og frie – som et udslag af kvindefrigørelsen – bliver i reklamen tilpasset det traditionelt kvindelige. Nok er hun fri og selvstændig, men inderst inde er hun alligevel den traditionelle kvinde: »You're one of the boys, but you are a real girl, Babe«. Antydningen af frigjorthed bliver via Babe-scenerne omkranset af en seksuel objektgørelse. Det tilsyneladende paradoks, der ligger i sammenkoblingen af de to modsatrettede kvindeopfattelser, serveres med den største selvfølgelighed. Derved er brodden taget af enhver frigjorthed, og selvstændigheden reduceres til selvstændighed i valg af seksualpartner. Hun er derved gjort til et ideelt seksualobjekt, fri på markedet, fri til afbenyttelse. Det selvstændige bliver ligesom det ungdommelige til noget attraktivt i den seksuelle iscenesættelse.

Anmeldelse

Et pædagogisk standardværk om reggae's baggrund

»Reggae på Jamaica«

af Bente Langagergaard og Thue de Cros
Dich: Reggae på Jamaica. PubliMus kr. 98,-.

Reggae har de sidste 5 år bevist sin stabile popularitet også i Europa. Reggaemusikken spilles af en række farverige musikere, som tiltrækker et vesteuropæisk publikum ved deres kropslige, rytmiske udfoldelse, men som også fascinerer ved deres afrikanske rastamystik og deres sociale protest mod en selvoplevet undertrykkelse. Samtidig er reggaerytmerne og numrenes opbygning overskuelige ligesom dens sociale og historiske baggrund er afgrænset på en lille, isoleret ø i det Caribiske hav. Dette gør emnet, reggae, til en pædagogisk lækkerbidsken og et standard-

emne for den skoleundervisning, som forsøger at sammenkøre historisk, sociologisk og praktisk beskæftigelse med musik.

I »Reggae på Jamaica« leveres en glimrende gennemgang af musikken på Jamaica indtil omkring 1970. Den geografiske og tidsmæssige begrænsning er vigtig, fordi bogen helt mangler reggaens udvikling udenfor øen – specielt i England og fordi tiden efter 1970 kun gennemgås i et par lidt trætte afsnit om Bob Marley og »Up-town« reggae.

Med disse to begrænsninger kan bogen til gengæld næsten betragtes som en standardoversigt. Den indeholder gennemgange af Jamaicas historie, rastabevægelsen, musikens udvikling fra slavetiden, ungdomskulturerne i

slummen i 50'erne og 60'erne og sound-systemmusikken. Tyngdepunktet i bogen er beskrivelserne af de sociale forhold og af musikken fra rytmen 'n' blues påvirkningerne i 50'erne til udviklingen af reggae stilen i slutningen af 60'erne. Sound-system (transportable diskoteksanlæg) udvikles som en central musikform, hvor den enkelte discjockey efterhånden udvikler sin egen kommentarstil hen over musikken. I starten drejer det sig primært om amerikansk rock'n'roll musik, senere bliver det jamaicansk produceret musik. Udviklingen går så langt, at hit-singler på Jamaica ofte udstyres med en normal a-side med nummeret i sin helhed og på b-siden en særlig version, hvor f.eks. sangen er mixet ned eller

væk, sådan at sound-systemmanden selv kan synge eller kommentere hen over hittet. Filmen »Babylon«, som indtil for nylig blev vist i København, handler om en gruppe unge omkring et sound-system i London. For de tusinder af fattige unge i Jamaicas slum bliver dans, fest og livsglæde centreret omkring sound-systemet og deres helte bliver i første række mere kendte sound-systemmænd i anden række de verdenskendte reggaestjerner. Dynamikken i reggaemusikken og slummiljøet er rastareligionen (en gammeltestamentlig udfrielsesreligion som parallelliserer isralitterne med de sorte i Amerika og Caraibien) og den sociale protest, men den består også af de unges arbejde for og håb om at komme ud af miljøet via musikken enten som musikere eller sound-systemmænd. Denne sociale opstigingsmekanisme underbetones i bogen. Og i det sidste afsnit »kort musikvidenskabelig kommentar« får vi antydning af en forklaring. I forbindelse med en vurdering af reggaens fremtidsmuligheder fremsættes flg. betænkelighed og modbetænkelighed:

1) »På den ene side er det betænkeligt, at f.eks. Inner Circle (en poleret, overfladisk »Up-town«-gruppe, Sc) udnytter reggaeteksternes klichéophygning til at skrive pseudo-rocktekster på samleband, mens de ligger i hængekøjen i deres luxusvilla, sådan som man kan se dem på filmen »Roots, rock, reggae«.

2) På den anden side blomstrer de små pladeselskaber stadigvæk og deres placering midt i roots-miljøet kan forhåbentlig betyde, at denne enestående og værdifulde kulturform, som rootsreggae er, ikke bliver kommercielt udvandet«. (side 257)

Her aner man, at forfatterne ser reggaen i en modsætning mellem en oprindelig kulturform (roots) og en kommerciel udvanding af denne oprindelige form. Tænker man på, at det kommercielle glamourbillede af slummusikeren med succes er et ideal og en målestok for de roots, som er bærere af kulturen, så kompliceres billedet noget. Det her kan ikke



bare være en historie om, hvordan kapitalismen har fordærvet en oprindelig kultur. Det må være en mere dialektisk historie om hvordan reggae og rootskulturen er resultat af en fortløbende proces, hvor en storby/kapitalistisk/moderne teknik/massemediekultur griber ind i en landlig/feudal underklasse/afrikansk/småsamfundskultur. Man kan ikke sådan uden videre hive smådelene ud af konglomeratet og putte dem i afrikakasse, slumkasse, kapitalismekasse o.s.v. Jeg tror ikke på, at rootskulturen, som forfatterne prøver at gøre, kan løsrides fra de værdinormer, som det kommercielle musikapparat sætter op. En af pointerne i filmen »Roots, rock, reggae« er jo netop at vise det kæmpepres, der er på pro-

ducere, pladeselskaber og etablerede musikere fra unge talenter, som spiller, skriver sange og udfolder sig også for at stige op socialt.

Bogens koncentration om Jamaica og tiden før 1970 gør, at afsnittet om reggaens største enkeltperson, Bob Marley, kommer til at hænge lidt for sig selv. Vi får en god fornemmelse af hans tråde bagud, men vurderingen af hans rolle i 70'erne er ikke god. Det bliver blot til lidt ideologikritik på et par tekster og en påvisning af, hvordan han udvikler sig i retning af det musikalsk mere komplicerede. Forfatterne virker her udbændte og med god grund. Jeg kan heller ikke forestille mig, at der kan siges mange fornuftige ord om Bob Marley uden at skulle ind på den internationale

pladeindustriens udvikling i 70'erne, den tredje verdens musik og reggaemiljøets udvikling i England – for nu at tage hovedhjørnestenene.

Nu er bogen meget orienteret om den musikalske stil og om det sociale miljø, musikken er opstået i. Derfor kunne man forvente nogle tanker om problemet: at give et dækkende billede af en musikalsk stil i slutafsnittet, »musikvidenskabelig kommentar«. I visse dele af bogen hænger den sociale ende og den musikalske ende så godt sammen, at man som musikvidenskabelig interesseret undrer sig over, at forfatterne ikke siger noget om de arbejds-metoder, de har brugt. De laver nogle gode udviklingsorienterede musikanalyser, men fastholder at reggaestilen vanskeligt kan sættes på skema, dels fordi numrene er så forskellige, dels fordi reggae er andet og mere end akkord- og rytmeskemaer. På den ene side skematiseres der op ad væggen og ned ad stolpen, på den anden side vælter de enkelte numre ofte større eller mindre dele af skemaerne. Palestina-musik-stilforskeren Knud Jeppesen siges at have haft det samme problem. Men hvor det i den klassiske positivisme blot blev til noget snik snak om undtagelser, der bekræfter regler, så er Bente og Thue faktisk nået en god del vej længere. Det gør de ved at insistere på at forbinde analyse af musik med analyse af de sociale sammenhænge musikken optræder i, og ved hele tiden at fastholde modsætninger og løse tråde – i stedet for at forsøge at dække over dem. I citatet side 134 slår den jamaicanske journalist Carl Gayle fast, at det dominerende stiltræk i reggae er den monotome rytmenegentagelse! Og derefter bruger han pladsen på at tale om feeling, dialekt, tekstindhold og etnisk syngemåde som integrerede stiltræk.

At vi er opdraget med noder på den ene side, tekster på den anden side og sociale forhold et sted ude i periferien rokker ikke ved at tingene i den rigtige virkelighed hænger sammen, og hvis man skal forstå den, må man også analysere dem i sammenhæng.

Søren Schmidt

Bogliste

En liste over aktuelle bøger, som vi mener har interesse for vore læsere. Listen tilstræber ingen form for fuldstændighed.

Werner Braun: *Die Musik des 17. Jahrhunderts*. Neues Handbuch der Musikwissenschaft, Bd. 4. Wiesbaden 1981. 385 s., kr. 598,50.

Carl Dahlhaus: *Die Musik des 19. Jahrhunderts*. Neues Handbuch der Musikwissenschaft, Bd. 6. Wiesbaden 1980. 360 s., kr. ca. 470.

Helga de la Motte-Haber und Hanns Emons: *Filmmusik, eine systematische Beschreibung*. München 1980. 230 s.

Klaus Humann & Carl-Ludwig Reichert (udg.): *Euro-Rock. Länden und Szenen, Ein Überblick*. Reinbeck bei Hamburg 1981. 458 s., DM 14,80.

Tibor Kneif (udg.): *Rock in den 70ern*. Jazz-rock, Hardrock, Folkrock und New Wave. Reinbeck bei Hamburg. 285 s., DM 8,80.

Eva Rieger: *Frau, Musik und Männerherrschaft. Zum Ausschluss der Frau aus der deutschen Musikpädagogik, Musikwissenschaft und Musikausübung*. (Vest-)Berlin 1981. Kr. 77,00.

Eva Rieger: *Frau und Musik*. Frankfurt am Main 1980. 254 s., DM 12,80. Portrætter af kvindelige komponister, primært fra 1800-tallet.

Hans Rombeck & Frank König: *Pink Floyd*. Bergisch Gladbach 1981. 234 s., DM 7,80.

Kaarel Siniveer: *Folk Lexikon*. Reinbeck bei Hamburg 1981. 314 s., DM 10,80.

Hermann Strobach: *Deutsches Volkslied in Geschichte und Gegenwart*. Berlin 1980, 167 s., (Øst-)Mark 12,80.

Bence Szabolcsi: *Bela Bartok*. Leipzig 1981. 172 s., (Øst-)Mark 3,00.

Musik-Konzepte, udg. af Heinz-Klaus Metzger & Rainer Riehn. En række med foreløbig 18 udkomne bind (6 om året) med artikler om klassiske komponister, nemlig Debussy, Mozart, Berg (2 bd.), Wagner, Varese, Janacek, Beethoven, Verdi, Satie, Liszt, Offenbach, Mendelssohn, Schöenberg, Bach + 3 særbind om Cage, Schubert og Schönberg. München 1979 ff. Abonnement: 56 DM pr. seks bd. Løssalg: 12 DM; dobbeltbind dog 24 DM og de tre særnumre henh. 17, 34 og 38 DM.

Eva Weissweiler: *Komponistinnen aus 500 Jahren*. Eine Kultur- und Wirkungsgeschichte in Biographien und Werkbeispielen. Frankfurt am Main 1981. 401 s., DM 17,80.

Raymond Williams: *Culture*. Glasgow 1981. 248 s., £ 2,50.

Jochen Zimmer: *Rock Soziologie*. Theorie und Sozialgeschichte der Rockmusik. 1981. Kr. 70,00.

Udo Vieth & Michael Zimmermann: *Reggae*. Musiker, Rastas und Jamaika. Frankfurt am Main 1981. 208 s., DM 9,80.

Terje Mosnes: *Jazz i Molde*. Festivaler gennem 20 år. Ålesund 1980. 136 s., N.kr. 98,00.